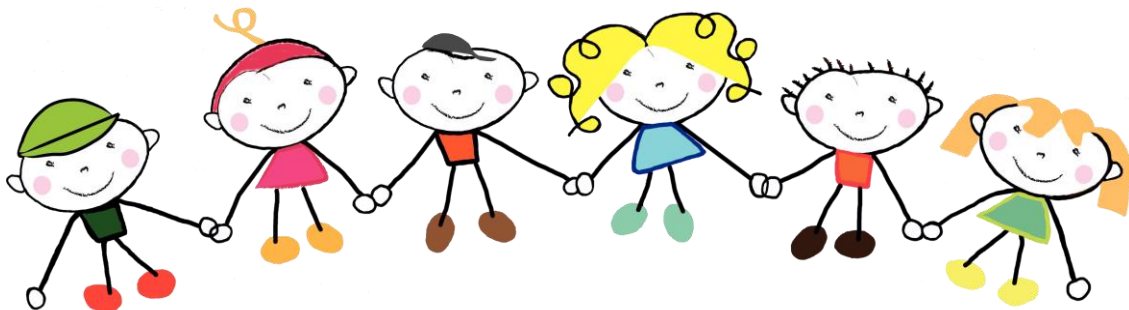

PROGRAM ADAPTACYJNY DLA UCZNIÓW KLASY III - IV

„A ja rosnę i rosnę...”

Opracował zespół w składzie:

Jadwiga Bielska - Kulikowska

Kornelia Ciupek - Ciesielska

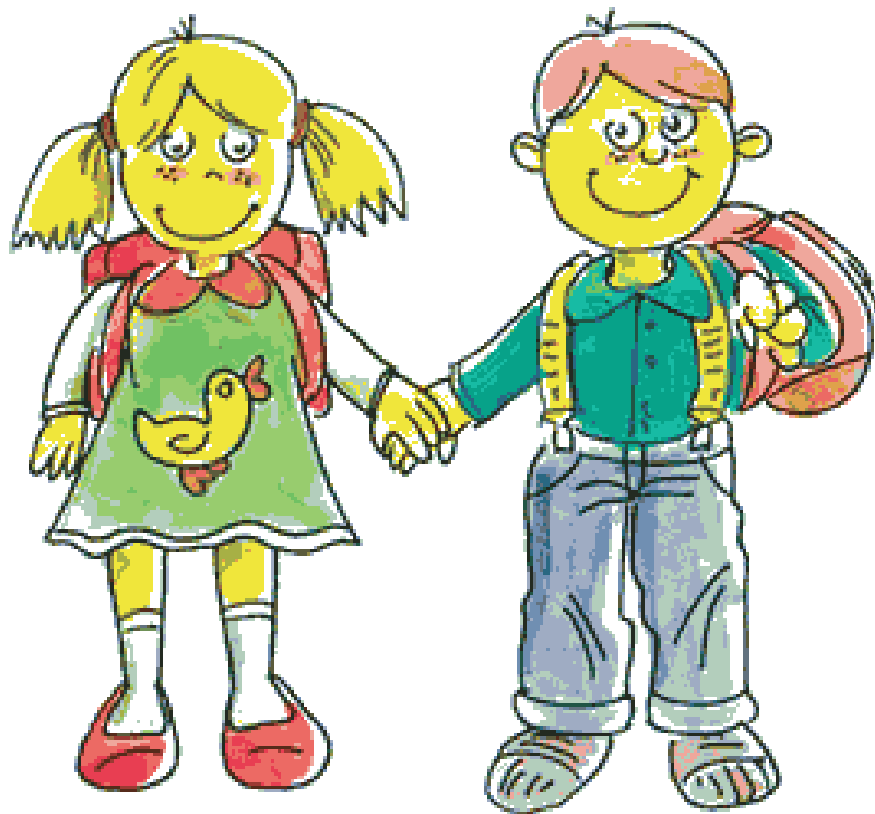
Katarzyna Knop

Katarzyna Machnik

Renata Małaczek

Celem tego programu jest:

1. Usamodzielnianie, zapoznavanie i wprowadzanie uczniów w klasie III do zmian zachodzących w klasie IV.
2. Obniżenie stresu związanego z rozpoczęciem nauki w klasie IV.
3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa oraz adaptacji ucznia w klasie i szkole.
4. Wdrożenie ucznia do procesu kształcenia na II etapie edukacji (nauczanie przedmiotowe).
5. Włączenie rodziców do współpracy podczas realizacji programu.

1. Sytuacja dzieci na przełomie trzeciej i czwartej klasy

W życiu każdego ucznia szkoły podstawowej przychodzi taki czas, kiedy przekracza niewidzialną granicę między dwoma zupełnie różnymi światami: jest to przejście z klasy trzeciej do klasy czwartej. Różnice między klasami I – III a IV – VI są znaczne:

- zmieniają się nauczyciele – zamiast jednej, dobrze znanej pani pojawiają się nauczyciele, z których każdy ma inną osobowość, inne wymagania i inny sposób przekazywania wiedzy;
- zmienia się sposób pracy – trzeba się nagle przestawić na 45-minutowy system pracy, pojawiają się przerwy, w czasie których trzeba spakować się, przejść z sali do sali, skorzystać z toalety i samemu zorganizować sobie wolny czas;
- inna jest także pozycja ucznia: przez pewien czas jest anonimowy, dopóki nauczyciele nie poznają imion i nazwisk każdego ze swoich wychowanków, ponadto cały „dorobek” dziecka, jego osiągnięcia, zdolności, predyspozycje pozostają w cieniu, dopóki nie zostaną rozpoznane przez poszczególnych nauczycieli;
- dodatkowo dotychczasowe „dziecko” traktowane zaczyna być jak „młodzieź”, wymaga się od niego podejmowania - często zbyt trudnych dla niego - decyzji.

Taka sytuacja pojawia się na początku każdego roku szkolnego. Dlatego też koniecznym stało się stworzenie programu, którego podstawowym zadaniem jest zapewnienie uczniom warunków do jak najszybszej adaptacji w nowej sytuacji, a także pomoc w odnalezieniu swego miejsca w grupie, jaką jest klasa.

2. Charakterystyka programu

Program adaptacyjny opracowany został dla uczniów klas trzecich i czwartych, ich rodziców i nauczycieli.

3. Zadania nauczycieli w klasie III:

1. Zwiększenie samodzielności dzieci w drugim semestrze:
 - a) wdrożenie systemu reagowania na dzwonek – II semestr.
 - b) umożliwienie wszystkim dzieciom pisania w zeszytach w jedną linię, w małej kratce, długopisem lub piórem – maj, czerwiec.
 - c) pod koniec roku szkolnego przećwiczenie pakowania się po każdej lekcji, wychodzenia na przerwę z plecakami, które należy ustawić pod klasą w należyтым porządku, a następnie po dzwonku rozpakowanie się w klasie na kolejną lekcję.
 - d) stosowanie większej ilości zadań wymagających pracy samodzielnej uczniów (czytanie tekstów ze zrozumieniem, wyszukiwanie informacji, prezentowanie zdobytej wiedzy).
 - e) stosowanie różnych form sprawdzania wiedzy (test, sprawdzian, kartkówka, odpowiedź ustna).
2. Stopniowe wprowadzenie podziału na przedmioty szkolne.
3. Zapoznanie uczniów z przyszłymi nauczycielami różnych przedmiotów (także z przyszłym wychowawcą). Przeprowadzanie przez przyszłych nauczycieli (bloku IV – VI) przykładowych lekcji nowych przedmiotów – czerwiec.
4. Oprowadzenie uczniów po szkole ze szczególnym zwróceniem uwagi na miejsca rzadko przez nich do tej pory odwiedzane (pokazanie każdej sali).
5. Przybliżenie rodzicom zmian, jakie czekają ich dzieci w klasie czwartej.

4. Początek nauki w klasie czwartej.

Sprawy formalne:

1. Zapoznanie uczniów z topografią szkoły, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rozmieszczenie sal, w których odbywają się zajęcia dla danej klasy.
2. Przedstawienie planu zajęć lekcyjnych z uwzględnieniem numerów sal lekcyjnych i gabinetów.
3. Przedstawienie uczniom Statutu Szkoły, a w szczególności Wewnątrzszkolnego Regulaminu Oceniania, Klasyfikowania i Promowania Uczniów (do 10 IX).
4. Przedstawienie zasad funkcjonowania szkoły (świetlica, stołówka, szatnia, biblioteka, boisko, korytarze podczas przerw, toalety, samorząd).
5. Zapoznanie z zasadami bezpieczeństwa obowiązującymi w szkole, regulaminami pracowni, organizacją pracy na poszczególnych zajęciach edukacyjnych.
6. Wybór samorządu klasowego i określenie jego zadań.
7. Przydział dodatkowych funkcji w klasie.
8. Przedstawienie praw i obowiązków ucznia.
9. Dokładne określenie wymagań edukacyjnych i podanie ich do wiadomości uczniom i rodzicom.

Sposoby ułatwiające adaptację dziecka w klasie czwartej:

1. Zgromadzenie informacji o uczniach od wychowawcy klasy III – sierpień, wrzesień.
2. Złagodzenie zasad oceniania we wrześniu – wpisywanie ocen niedostatecznych ołówkiem i danie szansy poprawy w ciągu dwóch tygodni.
3. Przeprowadzenie ankiety wśród uczniów w celu zdiagnozowania ich potrzeb i trudności adaptacyjnych – po miesiącu nauki (ZAŁĄCZNIK nr 1) i pod koniec I semestru (ZAŁĄCZNIK nr 2).
4. Zmniejszenie ilości zadań domowych we wrześniu i stopniowe zwiększanie w miarę większej samodzielności dzieci.
5. Dostosowanie tempa pracy do możliwości dzieci i stopniowe jego zwiększanie.
6. Budowanie relacji wzajemnej życzliwości, poszanowania i zaufania.
7. Wykorzystanie sposobów radzenia sobie ze stresem, lękami związanymi z przekraczaniem „progu szkolnego”.
8. Uczenie komunikowania swoich potrzeb oraz porozumiewania się z otoczeniem.

9. Zajęcia integrujące grupę prowadzone przez wychowawcę i pedagoga szkolnego.
10. Zachęcanie uczniów do udziału w zajęciach pozalekcyjnych (rozdzanie oferty każdemu dziecku) i konkursach oraz w imprezach okolicznościowych.
11. Organizacja pomocy koleżeńskiej (w miarę potrzeb).
12. Rezygnacja z odpytywania przy tablicy na rzecz oceny pracy na lekcji we wrześniu i październiku.
13. Częste podkreślanie mocnych stron uczniów, motywowanie do dalszego wysiłku.
14. Współpraca między byłym i obecnym wychowawcą.
15. Ograniczenie ilości zadawanego zadania domowego tak, aby praca w domu nie przekraczała jednej godziny dziennie ze wszystkich przedmiotów.
16. Zwracanie szczególnej uwagi na konieczność zanotowania zadania domowego pod koniec zajęć.

Współpraca z rodzicami:

1. Konsultacje dla rodziców.
2. Współpraca z rodzicami: wychowawca lub pedagog omawia trudności adaptacyjne, które mogą wystąpić u dzieci w tym wieku oraz specyfikę i warunki nauki w klasie czwartej, przedstawia możliwości poszukiwania pomocy w razie wystąpienia trudności, nakreśla obowiązki nauczycieli i rodziców.
3. Udział nauczycieli przedmiotowców w pierwszym zebraniu z rodzicami uczniów klas czwartych - określenie wymagań i zasad współpracy.

5. Zadania rodziców.

Sprawy formalne:

1. Udział w spotkaniu informacyjno – edukacyjnym na początku roku szkolnego kl. IV – poznanie zespołu nauczycielskiego oraz oferty szkoły (rozdanie oferty każdemu rodzicowi).
2. Zapoznanie się z programem adaptacyjnym dla uczniów kl. IV.
3. Udział w ankiecie diagnozującej trudności adaptacyjne dziecka po pierwszym miesiącu nauki. (ZAŁĄCZNIK nr 3)
4. Udział w ankiecie diagnozującej trudności adaptacyjne dziecka pod koniec pierwszego semestru nauki. (ZAŁĄCZNIK nr 4)

Praca z dzieckiem w domu ułatwiająca mu adaptację w klasie czwartej:

1. Zorganizowanie dziecku spokojnego miejsca w domu do nauki.
2. Współpraca z nauczycielami w ramach „Dni otwartych”, włączenie się rodziców w organizację imprez klasowych.
3. Zwracanie uwagi na to, czy dziecko zapisuje lub zaznacza zadane prace domowe oraz dopilnowanie wykonania tych zadań.
4. Udzielanie pomocy dziecku przy pakowaniu plecaka na kolejny dzień, wyrobienie nawyku pakowania się wieczorem według planu lekcji.
5. Regularne, codzienne kontrolowanie zeszytu korespondencji i podpisywanie zawartych w nim informacji.
6. Pytanie dziecka, czego się w danym dniu nauczyło, zamiast, jaką dostało ocenę.
7. Zwrócenie uwagi na to, aby dziecko miało czas na relaks i zabawę.

Współpraca z wychowawcą:

1. Współpracowanie z nauczycielami uczącymi oraz wychowawcą w celu bieżącego rozwiązywania pojawiających się problemów.

6. Oczekiwane efekty:

Uczeń:

1. Swobodnie porusza się po budynku szkolnym, wie, jak funkcjonuje szkoła.
2. Potrafi zadbać o organizację stanowiska do nauki, jest samodzielny i zdyscyplinowany podczas zmiany miejsca nauki (pakowanie się, przemieszczanie się do różnych sal, itp.).
3. Dbą o zanotowanie zadania domowego, ma świadomość, że do jego obowiązków należy uzupełnianie braków i poprawa ocen w możliwie najkrótszym czasie.
4. Jest pozytywnie zmotywowany do nauki i podejmuje wysiłek na miarę własnych możliwości.
5. Bez lęku i stresu przechodzi okres adaptacyjny w II etapie kształcenia.

7. Ewaluacja programu:

1. Obserwacja uczniów przez wszystkich nauczycieli.
2. Rozmowy z dziećmi i ich rodzicami.
3. Przeprowadzenie ankiet nt. okresu adaptacyjnego wśród uczniów i rodziców i przedstawienie analizy z wypełnionych przez uczniów i rodziców ankiet, zaprezentowanie wniosków.
4. Porównanie wyników zachowania i kształcenia każdego dziecka z kl. III z I semestrem kl. IV, aby zaobserwować szczególnie niepokojące zjawiska i im zapobiec.

ZAŁĄCZNIK 1

Ankieta wstępna

Chciałabym lepiej Was poznać, dlatego proszę, byście odpowiedzieli na kilka pytań.
Nie musicie się podpisywać – ankieta jest anonimowa. Bardzo proszę o szczere odpowiedzi.

1. Czy lubisz przebywać w szkole? Zaznacz wybraną odpowiedź.

<i>Nie lubię</i>	<i>Raczej nie lubię</i>	<i>Raczej lubię</i>	<i>Lubię</i>	<i>Bardzo lubię</i>
------------------	-------------------------	---------------------	--------------	---------------------

2. Czy masz w klasie koleżanki i kolegów? Zaznacz wybraną odpowiedź.

<i>Tak, mam jednego</i>	<i>Tak, mam kilku</i>	<i>Nie mam</i>
-------------------------	-----------------------	----------------

3. Na zajęciach zwykle jestem... Pomaluj wybrany przez siebie rysunek.

4. Gdy mam kłopoty, na pewno pomoże mi ... Podkreśl wybraną odpowiedź.

♥ Moja wychowawczyni

♥ Rodzice

♥ Koleżanka lub kolega

♥ Pani pedagog

♥ Ktoś inny (napisz, kto?)

5. Jak myślisz, czy są w klasie uczniowie, którym inni dokuczają? Zaznacz wybraną odpowiedź.

<i>Tak, jest ich kilku</i>	<i>Tak, jest jeden taki</i>	<i>Nie ma takiego</i>	<i>Nie wiem</i>
----------------------------	-----------------------------	-----------------------	-----------------

6. Jak myślisz, który z przedmiotów w szkole będzie Cię interesował najbardziej?

.....
.....
.....

ZAŁĄCZNIK 2

Ankieta końcowa

Chciałabym poznać Twoje zdanie na temat kolegów i koleżanek oraz jak czujesz się w szkole, dlatego proszę, byś odpowiedział na kilka pytań. Nie musisz się podpisywać – ankieta jest anonimowa. Bardzo Cię proszę o szczerą odpowiedź.

1. Czy lubisz przebywać w szkole? Zaznacz wybraną odpowiedź.

<i>Nie lubię</i>	<i>Raczej nie lubię</i>	<i>Raczej lubię</i>	<i>Lubię</i>	<i>Bardzo lubię</i>
------------------	-------------------------	---------------------	--------------	---------------------

2. Czy masz w klasie koleżanki i kolegów? Zaznacz wybraną odpowiedź.

<i>Tak, mam jednego</i>	<i>Tak, mam kilku</i>	<i>Nie mam</i>
-------------------------	-----------------------	----------------

3. Na zajęciach zwykle jestem... Pomaluj wybrany przez siebie rysunek.

4. W tych trudnych sytuacjach największą pomoc okazał mi:

- ♥ Moja wychowawczyni
- ♥ Rodzice
- ♥ Koleżanka lub kolega
- ♥ Pani pedagog
- ♥ Ktoś inny (napisz, kto?)

5. Jak myślisz, czy są w klasie uczniowie, którym inni dokuczają? Zaznacz wybraną odpowiedź.

<i>Tak, jest ich kilku</i>	<i>Tak jest jeden taki</i>	<i>Nie ma takiego</i>	<i>Nie wiem</i>
----------------------------	----------------------------	-----------------------	-----------------

6. Który przedmiot w szkole najbardziej lubisz?

.....
.....
.....

ZAŁĄCZNIK 3

Ankieta wstępna

Chciałabym lepiej poznać Państwa dziecko, dlatego proszę, byście odpowiedzieli na kilka pytań. Nie musicie się podpisywać – ankieta jest anonimowa. Bardzo proszę o szczerą odpowiedź.

1. Czy Państwa dziecko lubi przebywać w szkole? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

<i>Nie lubi</i>	<i>Raczej nie lubi</i>	<i>Raczej lubi</i>	<i>Lubi</i>	<i>Bardzo lubi</i>
-----------------	------------------------	--------------------	-------------	--------------------

2. Czy Państwa dziecko ma w klasie koleżanki i kolegów? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

<i>Tak, ma jednego</i>	<i>Tak, ma kilku</i>	<i>Nie ma</i>
------------------------	----------------------	---------------

3. Na zajęciach Państwa dziecko zwykle jest... Proszę pomalować wybrany przez Państwa rysunek.

4. Gdy Państwa dziecko ma kłopoty, na pewno pomoże mu ... Proszę podkreślić wybraną odpowiedź.

- ♥ Wychowawca
- ♥ Rodzice
- ♥ Koleżanka lub kolega
- ♥ Pani pedagog
- ♥ Ktoś inny (proszę napisać, kto?)

5. Jak Państwo myślicie, czy są w klasie uczniowie, którym inni dokuczają? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

<i>Tak, jest ich kilku</i>	<i>Tak, jest jeden taki</i>	<i>Nie ma takiego</i>	<i>Nie wiem</i>
----------------------------	-----------------------------	-----------------------	-----------------

6. Jak Państwo myślicie, który z przedmiotów w szkole będzie interesował Państwa dziecko najbardziej?

.....
.....
.....

ZAŁĄCZNIK 4

Ankieta końcowa

Chciałabym poznać Państwa zdanie na temat kolegów i koleżanek Państwa dziecka oraz jak dziecko czuje się w szkole, dlatego proszę, byście odpowiedzieli na kilka pytań. Nie musicie się podpisywać – ankieta jest anonimowa. Bardzo proszę o szczerze odpowiedzi.

1. Czy Państwa dziecko lubi przebywać w szkole? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

<i>Nie lubi</i>	<i>Raczej nie lubi</i>	<i>Raczej lubi</i>	<i>Lubi</i>	<i>Bardzo lubi</i>
-----------------	------------------------	--------------------	-------------	--------------------

2. Czy Państwa dziecko ma w klasie koleżanki i kolegów? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

<i>Tak, ma jednego</i>	<i>Tak, ma kilku</i>	<i>Nie ma</i>
------------------------	----------------------	---------------

3. Na zajęciach Państwa dziecko zwykle jest... Proszę pomalować wybrany przez Państwa rysunek.

4. W tych trudnych sytuacjach największą pomoc Państwa dziecku okazał:

- ♥ Wychowawca
- ♥ Rodzice
- ♥ Koleżanka lub kolega
- ♥ Pani pedagog
- ♥ Ktoś inny (proszę napisać, kto?)

5. Jak Państwo myślicie, czy są w klasie uczniowie, którym inni dokuczają? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

<i>Tak, jest ich kilku</i>	<i>Tak jest jeden taki</i>	<i>Nie ma takiego</i>	<i>Nie wiem</i>
----------------------------	----------------------------	-----------------------	-----------------

6. Który przedmiot w szkole Państwa dziecko najbardziej lubi?

.....
.....
.....